TOESPRAAK VAN DE DEKEN VAN DE ORDE VAN ADVOCATEN ***Ter gelegenheid van de installatie van vijftien nieuwe rechters bij het Hof van Justitie 23-10-26***

President van het Hof van Justitie, Geachte leden van het Hof, vertegenwoordigers van de rechterlijke macht en de overige staatsmachten, confrères, dames en heren, en in het bijzonder de vijftien rechters die vandaag zijn geïnstalleerd,

Namens de Surinaamse Orde van Advocaten feliciteer ik u van harte met deze bijzondere gelegenheid. Een aantal van u hebben wij vanuit de Orde al mogen ontmoeten en meemaken tijdens zittingen. En ik mag u zeggen, dames en heren, het optreden van de rechters in spe die ik persoonlijk heb mogen meemaken, geeft hoop voor de toekomst.

De zittingen waarop wij u in actie hebben mogen zien, onderstrepen het belang van de praktijk als onderdeel van de vorming van toekomstige juridische beroepsbeoefenaars. De rechtszaal is immers een wezenlijke leeromgeving, waar niet alleen juridische kennis wordt toegepast, maar ook inzicht wordt verkregen in de verantwoordelijkheden en belangen die bij de rechtspleging samenkomen.

Dit geldt natuurlijk ook voor advocaat-stagiaires: Een advocaat leert het beroep niet uitsluitend uit wetboeken, door de advocatenopleiding of op het kantoor van de patroon; het bijwonen van zittingen, het observeren van de behandeling van zaken en het volgen van de interactie tussen rechter en procespartijen zijn van grote waarde voor de ontwikkeling van professioneel vakmanschap.

De Orde waardeert het daarom dat er rechters zijn die stagiaires de gelegenheid bieden om tijdens zittingen het woord te voeren. Tegelijkertijd is die ruimte er niet overal: met name bij raadkamerzittingen en bepaalde proceshandelingen kunnen beperkingen bestaan die het opdoen van praktijkervaring bemoeilijken. De Orde blijft graag met de rechterlijke macht onderzoeken waar binnen de bestaande regels meer ruimte kan worden geboden voor een gestructureerde en verantwoorde praktijkvorming.

Dames en heren,

De installatie van vijftien nieuwe rechters is een belangrijke ontwikkeling en wordt door de Orde verwelkomd. Toch moeten wij realistisch blijven: de komst van nieuwe rechters zal niet vanzelf alle capaciteitsproblemen oplossen. Het natuurlijke verloop binnen de rechterlijke macht en de behoefte aan voldoende personele en organisatorische ondersteuning blijven bestaan. Ook geschikte zittingslocaties, doelmatige werkprocessen en toereikende financiële middelen zijn bepalend voor het functioneren van de rechtspraak.

Wij verwachten van rechters dat zij zich met deskundigheid en toewijding inzetten voor een zorgvuldige en tijdige behandeling van zaken, maar die verwachting moet gepaard gaan met een serieuze bereidheid om te investeren in de voorwaarden waaronder zij hun verantwoordelijkheid kunnen waarmaken.

De Orde doet daarom een beroep op alle betrokken actoren om de praktische voorwaarden voor kwalitatieve rechtspraak nadrukkelijk op de agenda te houden. Voor een rechtzoekende is tijdige rechtspraak geen abstract beleidsdoel; zij bepaalt mede of hun rechten in de praktijk betekenis krijgen. Het is aan ons allen om ervoor te zorgen dat deze versterking wordt ondersteund door een structurele aanpak van de knelpunten waarmee de rechtspleging wordt geconfronteerd.

Geachte nieuwe rechters,

Vandaag neemt u uw plaats in binnen de Surinaamse rechtspleging. Dat is een enorme verantwoordelijkheid. De samenleving moet erop kunnen vertrouwen dat u uw taak onafhankelijk, onpartijdig en integer zult vervullen. Onafhankelijkheid betekent dat uw oordeel wordt bepaald door het recht en de feiten, en niet door beïnvloeding of de positie van degenen die voor u verschijnen. Onpartijdigheid vereist dat iedere procespartij een eerlijke gelegenheid krijgt om diens standpunt naar voren te brengen. Integriteit vraagt dat u zich steeds bewust blijft van de verantwoordelijkheid die met uw ambt gepaard gaat.

Deze beginselen krijgen hun werkelijke betekenis in de dagelijkse praktijk: in de wijze waarop u zaken voorbereidt, argumenten afweegt en beslissingen motiveert, en in de zorgvuldigheid die u ook onder moeilijke omstandigheden weet te bewaren. Niet iedere partij zal zich in een beslissing kunnen vinden, maar iedere rechtzoekende moet erop kunnen vertrouwen dat u zich door deze beginselen heeft laten leiden.

Dat vertrouwen vraagt echter ook om een wetgevend kader waarin rechterlijke uitspraken daadwerkelijk effect kunnen sorteren. Het recente wetsontwerp over beslaglegging roept in dat verband ernstige zorgen op. Niet alleen de Orde van Advocaten, maar ook de Rechterlijke Macht, de Vereniging van Deurwaarders en vertegenwoordigers van het bedrijfsleven hebben kritische kanttekeningen geplaatst. Dat vanuit verschillende geledingen vergelijkbare zorgen worden geuit, zou op zichzelf aanleiding moeten zijn om deze zeer serieus te nemen. Maar hoewel het ontwerp inmiddels is aangepast en binnenkort in De Nationale Assemblée zal worden behandeld, heeft het aangepast ontwerp naar het oordeel

van de Orde, de wezenlijke bezwaren niet weggenomen. Dat baart zorgen. Het waarborgen van de continuïteit van essentiële overheidstaken is absoluut een legitiem belang, maar mag niet ten koste gaan van het vermogen van burgers en ondernemingen om hun recht daadwerkelijk te halen, ook wanneer zij tegenover de Staat staan.

Een rechtsstaat veronderstelt effectieve rechtsbescherming en vereist dat rechterlijke beslissingen in de praktijk daadwerkelijk kunnen worden geëffectueerd. Wetgeving die aan dat uitgangspunt raakt, sterker nog, die daaraan afbreuk kan doen, vraagt daarom om de grootst mogelijke zorgvuldigheid en moet met de nodige behoedzaamheid worden behandeld. De waarschuwingen die vanuit de rechtspraktijk zijn afgegeven, verdienen een serieuze heroverweging voordat een regeling met zulke verstrekkende gevolgen wordt aangenomen.

En juist wanneer wetgeving vragen oproept over de bescherming van rechten en de effectieve toegang tot rechtsbescherming, wordt ook het belang zichtbaar van constitutionele toetsing. En dan voel ik mij genoodzaakt om – alweer!- aandacht te vragen voor **Het Constitutioneel Hof.** Dit is niet de eerste keer dat de Orde van Advocaten aandacht vraagt voor de reactivering van dit belangrijke instituut; het is inmiddels de zoveelste keer dat wij daarop moeten aandringen. Een functionerend Constitutioneel Hof is een wezenlijk onderdeel van de rechtsstatelijke waarborgen die moeten verzekeren dat wetgeving ook aan de Grondwet kan worden getoetst. De Orde blijft daarom benadrukken dat reactivering niet langer vooruitgeschoven mag worden.

De zorgen over het voorgaande, onderstrepen hoe belangrijk het is dat alle betrokkenen bij de rechtspleging blijven opkomen voor een rechtsstaat waarin rechten niet alleen op papier bestaan, maar ook daadwerkelijk kunnen worden verwezenlijkt. Daarbij vervullen de rechterlijke macht en de advocatuur ieder vanuit hun eigen rol een wezenlijke, maar ook onderling verbonden taak. De verhouding tussen beide is dan ook van bijzonder belang.

Wij vervullen verschillende, maar complementaire rollen. De rechter beslist onafhankelijk en onpartijdig; de advocaat behartigt de belangen van zijn cliënt en bewaakt diens rechten. Een behoorlijke rechtspleging vraagt om wederzijds respect en ruimte voor inhoudelijke kritiek.

De advocatuur heeft hierin een eigen verantwoordelijkheid. Wij moeten blijven werken aan de deskundigheid, integriteit en professionele houding van onze leden. Tegelijkertijd moeten wij knelpunten die de effectieve toegang tot rechtsbijstand of de behoorlijke behandeling van zaken belemmeren,

bespreekbaar blijven maken. Kritiek en dialoog kunnen bijdragen aan verbetering, mits zij plaatsvinden met respect voor ieders rol en verantwoordelijkheid.

Gelukkig kan ik melden dat die ruimte voor dialoog en kritiek er inderdaad is en dat de actoren binnen de rechtspleging ondanks hun verschillende invalshoeken ook samen optrekken in het belang van de rechtstaat en de rechtsontwikkeling. Een concreet voorbeeld daarvan is het **Congres Evaluatie van het Nieuw Burgerlijk Wetboek en aanverwante wetten**, dat morgen door het Hof van Justitie, de Surinaamse Orde van Advocaten en de Surinaamse Notariële Beroepsorganisatie wordt georganiseerd. Met de invoering van het Nieuw BW is een ingrijpende modernisering van het Surinaamse privaatrecht gerealiseerd. Maar de invoering van nieuwe wetgeving is niet het eindpunt. De werkelijke toets volgt wanneer die wetgeving dagelijks wordt toegepast en duidelijk wordt waar bepalingen goed functioneren, waar interpretatieverschillen ontstaan en waar de praktijk om verduidelijking vraagt.

Het congres biedt de gelegenheid om de ervaringen van rechters, advocaten, notarissen, deurwaarders, overheidsinstanties, maatschappelijke groeperingen en andere betrokkenen samen te brengen en te onderzoeken welke concrete aanbevelingen kunnen bijdragen aan een goede toepassing van het nieuwe recht. Waar nodig kunnen de bevindingen ook richting geven aan gerichte aanpassingen van de wetgeving. Daarmee geven wij gezamenlijk invulling aan de verantwoordelijkheid om ervoor te zorgen dat de nieuwe regels ook in de praktijk bijdragen aan rechtszekerheid en effectieve rechtsbescherming.

Dames en heren,

Een ander vraagstuk dat onze gezamenlijke aandacht vraagt, is de bestrijding van witwassen en de financiering van terrorisme en proliferatie. Suriname nadert de internationale beoordelingsdeadline van 2027 en de tijd om de noodzakelijke stappen te zetten, raakt op. Dit is een verantwoordelijkheid van ons allen. De overheid, de wetgever, de toezichthouders en de verschillende beroepsgroepen moeten ieder vanuit hun eigen rol bijdragen.

Ook advocaten moeten hun verplichtingen serieus nemen en zorgen voor een zorgvuldige toepassing van de geldende regels. Daarbij moeten wij ervoor waken dat de naleving van AML-verplichtingen niet leidt tot aantasting van de onafhankelijkheid van de advocaat, de vertrouwelijkheid van de cliëntrelatie en het recht op effectieve rechtsbijstand. Tegelijkertijd heeft de Orde ook oog voor de administratieve en daardoor financiële belasting die deze verplichtingen met zich meebrengen, in het bijzonder voor de eenpitters en kleinere kantoren. Het is

van belang dat de uitvoering werkbaar en proportioneel blijft, zonder afbreuk te doen aan de doelstellingen van de regelgeving.

Als Orde zullen wij verder gaan met onze leden te informeren, bewustwording te bevorderen en daarnaast stappen te doen voor het ontwikkelen van beleid. Maar uiteindelijk kan geen enkele instantie of beroepsgroep deze opgave alleen dragen, we zullen dit samen moeten doen. De resterende tijd vraagt om concrete actie, samenwerking en aantoonbare resultaten.

Een andere uitdaging vormen ook de veranderingen die het juridische beroep zelf doormaakt. Digitalisering en kunstmatige intelligentie bieden de advocatuur en de rechterlijke macht kansen om juridische informatie efficiënter te verwerken en de kwaliteit van het werk te ondersteunen. Deze ontwikkelingen mogen wij niet negeren, maar evenmin kritiekloos omarmen. Zij vereisen juist een groter bewustzijn van de risico's die kunnen ontstaan wanneer informatie zonder voldoende kritische beoordeling wordt gebruikt. De betrouwbaarheid van bronnen, de bescherming van persoonsgegevens en de vertrouwelijkheid van dossiers moeten te allen tijde worden gewaarborgd. Daarnaast mag technologie nooit de plaats innemen van ons professionele geweten en verantwoordelijkheid. De uitdaging is om nieuwe ontwikkelingen verantwoord te benutten zonder de fundamentele waarden van onze beroepen uit het oog te verliezen.

Geachte nieuwe rechters,

U begint aan uw werkzaamheden in een periode waarin veel van de rechterlijke macht wordt gevraagd. Uw komst biedt nieuwe mogelijkheden om de capaciteit van het Hof te versterken. De betekenis van uw aantreden zal uiteindelijk echter blijken uit de wijze waarop u uw ambt vervult en bijdraagt aan een rechtspraak waarop de samenleving kan vertrouwen.

mevr. mr. Tamsiran-Harris,

dhr. mr. Alpin,

mevr. mr. Tahdil,

dhr. mr. Helstone,

mevr. mr. Akaamba,

mevr. mr. Bajnath,

dhr. mr. Amatoemar,

mevr. mr. Amatkarijo,

mevr. mr. Behari,

mevr. mr. Sitaram,

dhr. mr. Mohan,

mevr. mr. Rozenblad,

mevr. mr. Doelbakir-Kent,

mevr. mr. Voorburg-Blank en

mevr. mr. Winter

Ik wens u toe dat u uw deskundigheid voortdurend blijft ontwikkelen, dat u de onafhankelijkheid van uw oordeel bewaakt en dat u de zorgvuldigheid behoudt die uw ambt vereist, ook wanneer de omstandigheden moeilijk zijn. Verlies nooit uit het oog dat achter ieder dossier mensen staan die op de rechtspleging vertrouwen. De kwaliteit van uw werk wordt niet alleen gemeten aan het aantal zaken dat u behandelt, maar vooral aan de zorgvuldigheid waarmee u recht doet aan de belangen die aan uw oordeel zijn toevertrouwd.

Ik wens u veel wijsheid, integriteit en standvastigheid toe bij de vervulling van uw ambt.

Ik dank u.